

Навчання в школі + Онлайн-навчання = Змішане навчання

Змішане навчання – це поєднання **онлайн** та **офлайн-навчання** у один ланцюжок, що творить «навчальний досвід» учня та самодостатній логічний курс чи предмет. При змішаному навчанні інструкції/теорія, яку учень опрацьовує онлайн (чи то у формі самостійного прочитання матеріалів, чи при перегляді демонстраційних відео, чи при перегляді відеозапису лекції вчителя, чи у формі гри), знаходять своє застосування офлайн (тобто у приміщенні школи під час занять). Всі активності та заняття, що відбуваються в школі мають поєднуватись та на практиці закріплювати знання, здобуті учнем при самостійній роботі онлайн.

[Під навчанням онлайн ми розуміємо формат навчання учня за комп'ютером, при чому учень сам обирає місце для навчання, контролює час, ритм та послідовність виконуваних завдань. Під навчанням офлайн – взаємодію учня з вчителем та однокласниками/колегами по проекту. Під форматом навчання розуміємо онлайн чи офлайн навчання; формати офлайн навчання включають роботу у групових проектах, індивідуальні консультації, лекції, семінари, дискусії та ін. (тобто будь-яка взаємодія, що відбувається в реальному часі без посередництва технологій)]

Змішане навчання, blended learning (більш «словникове» визначення) – це формальна, структурована та логічна навчальна програма, у якій:

1

учні/студенти проходять хоча б частину курсів (курсу) онлайн, при цьому вони самі контролюють час, місце, ритм та послідовність виконуваних завдань;

2

хоча б частина курсів (курсу) відбувається у фізичному навчальному просторі (школі) у групі з такими ж учнями та вчителем (це обов'язкова умова для успіху змішаного навчання, адже вона веде за собою соціально-адаптаційний аспект школи);

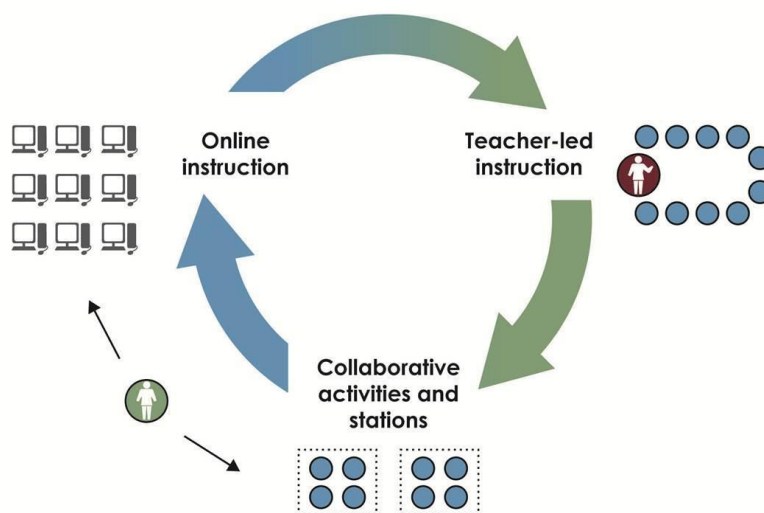
3

різні формати навчання учня логічно поєднані, щоб забезпечити інтегрований та успішний «досвід навчання».

Відштовхуючись від проблеми, яку школа бажає вирішити впроваджуючи змішане навчання потрібно підібрати модель навчання, яка для цього найкраще підходить.

Існують такі моделі:

1. **Ротаційні моделі** – це організація курсу чи предмету, таким чином, що учні/ студенти переходять між різними форматами навчання за фіксованим розкладом або на розсуд вчителя, принаймні одним з таких форматів є навчання в режимі онлайн. Інші можливі формати – це робота у невеликих проектних командах, теоретичні виклади (лекції) від вчителя (як для цілої групи так і для проектних команд), групові проекти, індивідуальні консультації від вчителя, письмові завдання. Студенти вчаться в основному в стінах школи, але також виконують певні домашні завдання.

1.1. **Ротація за станціями** – це модель організації курсу чи предмету, в якому студенти переходять між різними «станціями» в межах одного чи декількох (небагатьох) кабінетів. Ротація по станціях відрізняється від індивідуальної

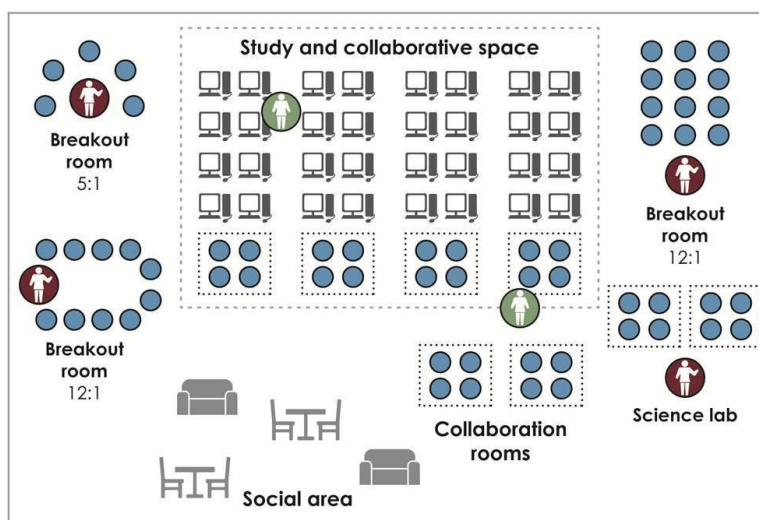
ротації тим, що учні мають пройти усі станції, а не лише ті, що встановлені їхнім індивідуальним графіком.

1.2. **Ротація за лабораторіями** – це модель організації курсу чи предмету, коли одна з станцій відбувається спеціальному комп'ютерному кабінеті та де учні навчаються самостійно онлайн.

1.3. **«Перевернутий» клас** – це модель організації курсу чи предмету, в якому студенти навчаються онлайн за межами школи, у звичному місці виконання домашнього завдання (вдома), а потім йдуть до школи, щоб на базі здобутих знань та освоєних правил і інструкцій працювати над проектами або отримати додаткову інформацію від вчителя. Основна теоретична частина курсу засвоюється онлайн, саме це відрізняє модель «перевернутого» класу від просто виконання домашніх завдань онлайн, адже не освоївши теорію самостійно учень не зможе приймати активну участь у дискусіях з вчителем чи зреалізувати проект.

1.4. **Індивідуальна ротація** – це модель змішаного навчання, коли кожен учень має індивідуальний графік і не обов'язково відвідує кожну доступу станцію. Графік складається автоматично (якщо у школі є програмне забезпечення) або вчителем.

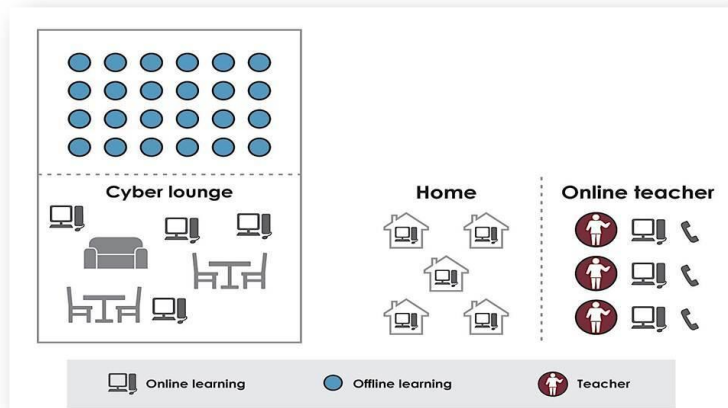
2. **Гнучка модель** – курс або предмет, в якому онлайн-складова є основою навчання учнів, навіть якщо певна діяльність і відбувається офлайн. Учні працюють за індивідуальним, гнучким графіком, який включає різні формати навчання. Учитель є доступний для будь-яких консультацій, і студенти вчаться, здебільшого, в приміщенні школи, та виконують індивідуальні домашні завдання. Учитель готовий надавати підтримку за необхідності через такі заходи, як робота в малих групах навчання, групові проекти, а також індивідуальне консультування. Існують приклади реалізованих гнучких моделей, у який вчитель надає більше або менше підтримки. Це співвідношення потрібно підлаштовувати під конкретну школу та ціль впровадження змішаного

навчання.

3. **Модель самостійного змішування (A La Carte Model)** – студент проходить курс повністю онлайн, та відвідує навчальні заходи у школі чи навчальному центрі. Учитель у цій моделі є онлайн-вчителем. Студенти

можуть пройти онлайн-курс або на території школи (якщо дозволяє обладнання та кімнати) або вдома. Модель не може бути застосована для всіх шкільних предметів, адже курси онлайн мають комбінуватись з такими, що проходять у школі в групі та з вчителем (соціальний аспект школи).

4. **Модель збагаченого віртуального навчання** – курс чи предмет, в якому студенти зобов'язані проходити частину навчання зі своїм учителем офлайн (тет-а-тет), а потім завершувати індивідуальні завдання самостійно. Онлайн навчання є основою навчання студентів, особливо, коли студенти знаходяться віддалено від приміщення школи. Вчитель предмету, як правило, працює як онлайн так і офлайн. Багато моделей збагаченого віртуального навчання розпочиналися як окремі онлайн-курси, а потім доповнилися змішаною програмою навчання, щоб надати студентам соціальний досвід відвідування школи. Модель збагаченого віртуального навчання відрізняється від «перевернутого» класу, тим що у першому випадку, студенти рідко зустрічаються віч-на-віч зі своїми вчителями кожен будній день. Він відрізняється від курсу, що проходить повністю онлайн, де учень за бажанням звертається по консультацію до вчителя; у випадку збагаченого віртуального навчання учень зобов'язаний проходити окремі заняття з вчителем та отримувати консультації.

Як проводити змішане навчання: поради від вчителів

6. **Багато шкіл перейшло на змішане навчання.**
7. Вчителі отримали додаткове навантаження, адже відтепер їм потрібно займатись як з учнями у класі, так і з тими, хто навчається вдома.
8. Вчителі, які мають такий досвід навчання, розповіли виданню НУШ, як успішно поєднувати онлайн- і офлайн-уроки та які методики використовувати.
9. **Як проводити дистанційні уроки, коли частина класу працює вдома?**
10. Вчителька фізики й заступниця директора з навчально-виховної роботи Миколаївської загальноосвітньої школи №29 **Світлана Братошевська** розповіла, що вирішила працювати **за методикою перевернутого класу**.
11. Перевернутий клас — це методика, за якою діти новий матеріал вчать самостійно вдома, а на уроці виконують завдання, вправи, практичні роботи тощо.
12. “Оскільки в кожного класу є Google Classroom, там я розміщувала розклад, план занять, завдання, цілі уроку та систему оцінювання результатів. Це – аби дитина мала можливість ознайомитися з матеріалами уроку, підготуватися до нього – і закріпити знання на уроці”, – розповідає вчителька.
13. Для тих класів, які навчалися онлайн, Світлана налаштовувала техніку у своєму кабінеті і проводила звичайний дистанційний урок у Google Meet. Кожен учитель-предметник робив це у своєму кабінеті згідно з розкладом.
14. “Усе відбувається так, як на звичайному уроці: презентація, яку я вмикаю через функцію демонстрації екрану, лекція. А коли діти хочуть відповісти чи щось запитати, просто підіймають руку. Опісля онлайн-уроку міг бути урок у класі.
15. Міф – що це подвійна підготовка. Я все одно готую презентацію. То яка різниця, ввімкнути її у класі чи в Zoom? Ми готові й до того, аби хтось із дітей класу займався вдома. Тоді просто вмикатимемо трансляцію в класі”, – каже Світлана.

16. Вчителька поділилась корисним досвідом: **варто записувати відео уроків і переглядати їх**. Так можна помітити емоції дітей і зрозуміти, коли вони стурбовані, коли щось не зрозуміли, а коли раділи. Також можна зробити аналіз помилок у викладанні.
17. Вчителька математики в Одеській школі **Олена Чкурка** працює тиждень з однією половиною класу онлайн, тиждень – з іншою.
18. Вчителька радить спланувати урок так, аби половина була присвячена самостійній роботі дитини. Також, каже, допомагає вебкамера, яка окремо під'єднується до комп'ютера чи ноутбука – тоді її можна встановити куди завгодно. І краще мати окремий мікрофон на кліпсі, щоби була можливість пересуватись і звук був добрим. Однак можна пристосуватися працювати зі звичайною камерою, що вбудована в комп'ютер чи телефон.
19. **Лайфхаки для змішаного навчання.**
20. Учителька математики і заступниця директора у Новопетрівській ЗОШ №3, що на Київщині, **Ольга Петровська** дала 7 порад щодо змішаного навчання.
21. **1. У батьків треба взяти письмовий дозвіл на використання персональних даних дітей.** Тому що виступи їхніх дітей біля дошки під час уроку можуть записуватися на відео. Ці відео надсилають дітям, які навчаються онлайн, але за межі школи не поширюють. Дітей також варто попередити, що ці відео не можна поширювати.
22. **2. Вміння правильно прикріплювати фото, користуватися інструментами для конференцій і програмами для дистанційного навчання у школі оцінюють як інформаційні компетентності на уроках інформатики.** Це змушує дітей бути вмотивованими вчитися онлайн, якщо не можуть зробити це офлайн.
23. **3. Варто провести майстер-класи для вчителів,** аби вони швидко могли організувати конференцію за потреби. Наприклад, якщо хтось із дітей пішов на самоізоляцію, але хоче бути присутнім на уроках.
24. **4. Важливо правильно налаштувати й обмежити деякі функції користувачів у конференції.** Аби діти не підключали-відключали одне одного, не говорили між собою. Також можна налаштувати дітей, що вміння культурно поводитися в мережі – це компетентність з інформатики, за яку можна отримати плюс чи мінус до оцінки.
25. **5. Якщо непередбачувано й невчасно під час уроку, який учитель збирався транслювати онлайн, зник інтернет, можна записати урок на відео – і поширити його серед дітей.**
26. **6. Найкраще працює “Перевернутий клас”.** Дітям подобаються завдання штибу “Прочитати параграф і знайти додаткову інформацію в інтернеті”. Тоді учні приходять готовими до уроку – треба тільки відпрацювати практичну частину.
27. **7. Треба працювати з відповідальністю батьків і дітей,** товаришувати з усіма.